

SOYKIRIMCILAR GAZZELERİ 7 AFRIKA'YA SÜRMEYİ PLANLIYOR

TÜRKİYE 'GENÇ ÜLKE' KATEGORİSİNDEN ÇIKIYOR:

Yaşlanıyoruz ve yoksullaşıyoruz

Uzmanlar, nüfus yaşlanmadan gerekli önlemlerin alınması gerektiği konusunda hemfikir.

YAŞLI NÜFUS 9 MİLYONU AŞTI

İŞ GÜCÜNE KATILIM ORANI ARTIYOR

■ **TÜRKİYE'DE** giderek artan yaşlı nüfus oranı, ekonomiden sosyal güvenliğe, iş gücü piyasasından sanayiye kadar birçok alanda köklü dönüşümleri zorunlu kılıyor. Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) 2024 yılı verilerine göre, 65 yaş ve üzeri nüfus 9 milyon 112 bine ulaştı. Bu rakam, 2019'daki 7,6 milyona kıyasla önemli bir artış ifade ederken, toplam nüfus içindeki yaşlı oranı da yüzde 9,1'den yüzde 10,6'ya yükseldi. Uzmanlar, nüfusun giderek yaşlandığını ve bu durumun Türkiye'yi ciddi ekonomik ve sosyal zorluklarla karşı karşıya bırakabileceğini belirtiyor. TÜİK'in projeksiyonlarına göre, Türkiye 2030 itibarıyla genç nüfus yapısından çıkacak.

■ **2030** yılında yaşlı nüfus oranının yüzde 13,5'e, 2040'ta yüzde 17,9'a, 2060'ta ise yüzde 27'ye ulaşması bekleniyor. Doğurganlık hızındaki düşüş eğiliminin devam etmesi halinde bu oranların daha da yükselmesi muhtemel. TÜİK verileri, yaşlı nüfusun ekonomik açıdan giderek daha büyük risk altında olduğunu gösteriyor. 2024'te yaşlı nüfusun yoksulluk oranı yüzde 24,2'ye çıktı. Bu, yaklaşık 2 milyon 123 bin yaşlının yoksulluk sınırının altında yaşadığını ortaya koyuyor. Yaşlı nüfusun iş gücüne katılım oranı da dikkat çeken bir diğer veri. 2019'da yüzde 12 olan 65 yaş üstü nüfusun iş gücüne katılım oranı, 2024 yılı itibarıyla ise yüzde 13'e yükseldi. / 6'DA

İstanbul hızla batıya kayıyor

■ **TÜRKİYE** nüfusunun yüzde 20'sini barındıran İstanbul'da nüfus hızla şehrin batısına kayıyor. Megakentin 39 ilçesinin sosyoekonomik görünümü bir rapor haline getirildi. Rapor, Beylikdüzü, Esenyurt ve Başakşehir gibi ilçelerde nüfus artışının hızlandığına işaret ediyor. Zira Beylikdüzü'nde nüfus 10 yılda yüzde 67 arttı. Fatih, Kadıköy ve Şişli gibi ilçelerde ise nüfus azalma eğiliminde.

Kiralar asgari ücreti katladı

■ **İSTANBUL'DA** konut kiraları rekor seviyelere ulaştı. Endeksa verilerine göre, Sarıyer'de ortalama kira bedeli 64 bin TL'yi aşarken, Beşiktaş ve Kadıköy de en pahalı ilçeler arasında yer aldı. Kent genelinde kira fiyatları asgari ücretin çok üzerinde seyrederken, uzmanlar yaz aylarında fiyatların daha da artabileceği yönünde uyarılarda bulunuyor. / 5'TE

Konkordato başvuruları yüzde 172 arttı

■ **TÜRKİYE'DE** şirketlerin mali krizi derinleşirken, 2025'in ilk iki ayında konkordato başvuruları ve iflas kararlarında rekor artış yaşandı. Ekonomik zorluklar nedeniyle geçici mühlet alan şirket sayısı yüzde 152,5, iflas eden şirket sayısı ise yüzde 92 arttı. Ocak 2025'te konkordato başvurularında bulunan şirket sayısı ise bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 172 artarak 869'a ulaştı.

14 MART TIP BAYRAMI VE DR. HİKMET... HADİ ÖNAL 6'DA

RAMAZAN GÜNLÜĞÜ-14 KİŞİLİK BÖLÜNMESİ VE RAMAZAN UĞUR CANBOLAT 10'DA

İŞ BİLMEZ MOURINHO! MERT ARMAĞAN 11'DE

PENALTILARLA YITIP GİDEN BİR AVRUPA RÜYASI ORHAN MAHŞER 11'DE

ISBN 978-924589276-2
789245 892762

Türkiye'de yaşlı nüfus oranı hızla artıyor. TÜİK verilerine göre, 65 yaş ve üzeri kişi sayısının toplam nüfus içindeki oranı yüzde 10,6'ya çıktı. Yaşlı yoksulluğu yüzde 24,2 seviyesine ulaşırken, çalışmak zorunda kalan yaşlı nüfus oranı da artıyor. Türkiye, genç nüfus avantajını kaybetme riskiyle karşı karşıya

Mazlum-der, Uluslararası Doğu Türkistan STK'lar Birliği, Mülteci Hakları Derneği ve Doğu Türkistan İnsan Hakları İzleme Derneği, İstanbul Bölge İdari Mahkemesi önünde toplanarak verilen kararın protesto etti.

Uygurları ölüme göndermeyin

İstanbul İdare Mahkemesi, Çin'deki baskılardan kaçarak Türkiye'ye sığınan iki Uygur Türkü'nün sınır dışı edilmesi yönündeki kararını onadı. Karar, insan hakları örgütleri ve sivil toplum kuruluşları tarafından protesto edildi

■ **İSTANBUL** İdare Mahkemesi, Türkiye'ye sığınan iki Uygur Türkü'nün sınır dışı edilmeleri halinde hayatı tehlikeleri olduğuna dair somut ve maddi delil bulunmadığı gerekçesiyle sınır dışı kararını onadı. Karar mahkemenin önünde protesto edildi. Basın açıklamasında daha önce üçüncü ülkelere sınır dışı edildiği iddia edilen ancak kendisinden haber alınmayan Uygur Zinnetgül için, "Sınır dışı edildi ve öldürüldü" pankartı yer aldı.

■ **AKTİVİSTLER**, mahkeme önünde yaptıkları açıklamada, kararın hukuki ve insani açıdan kabul edilemez olduğunu vurguladı. Basın açıklamasında, "Çin'e iade edilen her Uygur, ağır insan hakları ihlalleri, keyfi tutuklama, işkence ve zorla kaybetme riskiyle karşı karşıyadır" ifadeleri kullanıldı. Daha önce böyle bir karar verilmediğini ifade ederek bu kararın uygulanmamasını gelecek sınır dışı kararlarının önünü açtığını ifade ettiler.

YASA DIŞI BAHİS OPERASYONU:

Pozitif Bank, Flash TV ve Payfix'e el konuldu

■ **İSTANBUL** Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yürütülen, "Suç işlemek amacıyla örgüt kurma, suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerini aklamaya" suçları soruşturması kapsamında Flash TV, Pozitif Bank sahibi Erkan Kork hakkında yasa dışı bahis örgütü liderliği iddiası ile gözaltı kararı verildi.

■ **OPERASYONDA**, Flash TV, Pozitif Bank ve Payfix'in aralarında bulunduğu şirketler dahil, 6 milyar 900 milyon liralık mal varlığına el konuldu. 59 kişi hakkında gözaltı kararı verilirken, bu kişilerin yasa dışı bahis gelirlerini aklamak için şirketler kullandığı, yaklaşık 4,5 milyarlık para transferi yaptıkları belirlendi. / 6'DA

Üç ilde İran casuslarına OPERASYON

■ **MİLLİ** İstihbarat Teşkilatı (MİT) koordinesinde yürütülen çalışmalar sonucunda, İran istihbarat servisine casusluk yapan kişiler belirlendi. İstanbul merkezli Antalya ve Mersin'de yapılan eş zamanlı operasyonlarda 5 şüpheli gözaltına alındı.

Maliye'den kira yoklaması

■ **MALİYE** sahaya indi, kira gelirlerine yönelik konutlarda yoklama başlattı. 425 bin konutta fiili yoklama yapılarak, 376 bin yeni mükellefin beyanname vermesi sağlandı. Bakan Mehmet Şimşek, kayıt dışılıkla mücadelede bu yıl da devam edileceğini vurgulayarak, "Fiili saha vergi denetimlerinin artırılmasıyla vergi denetimi algısının mükelleflerde yerleşmesini sağlayacağız" dedi. / 5'TE

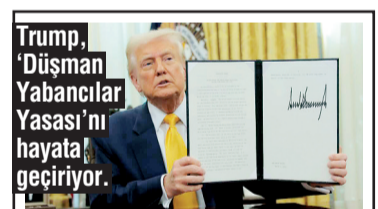
AB'de hesap değişti

■ **ALMANYA** Başbakanı Olaf Scholz, 20-21 Mart tarihlerinde Brüksel'de düzenlenecek Avrupa Birliği (AB) Liderler Zirvesi'ne AB üyelerinin yanı sıra, Birleşik Krallık, Norveç ve Türkiye gibi Avrupalı ortakların da katılacağını açıkladı. Scholz, zirvede Ukrayna'ya destek ve Avrupa'nın savunma kapasitesinin güçlendirilmesi konularının ele alınacağını belirtti.

■ **AB Liderler Zirvesi'ne** davet edilmeyen Türkiye, 2023 ve 2024 yıllarında Avrupa Siyasi Topluluğu adı altında düzenlenen toplantılara lider seviyesinde davet edilmişti. Emekli Büyükelçi Uluç Özülker, konuya ilişkin "Türkiye'ye ihtiyaçları var. Avrupalılığımızı kabul etme noktasına gelebilirler" diye konuştu. / 7'DE

Miçotakis protestolara dayanamadı

■ **YUNANİSTAN** Başbakanı Kyriakos Miçotakis, 2023'te 57 kişinin ölümlüyle sonuçlanan tren kazası nedeniyle devam eden protestoların ardından kabine değişikliğine gitti. Miçotakis, ülkedeki yeni demiryolu kontrol tesisini de tanıttı. / 7'DE

Rusya ile yapıcı bir görüşme gerçekleştirdik

■ **RUS** lider Putin, Trump'ın özel temsilcisi Steve Witkoff ile telefonda görüştü. Görüşmenin verimli geçtiğini belirten Trump, "Binlerce Ukrayna askeri çembere alınmış durumda. İkinci Dünya Savaşı'ndan beri görülmemiş bir katliam olacak" diye konuştu. / 7'DE

Kimsenin yedeği değilim

■ **ANKARA** Büyükşehir Belediye Başkanı Mansur Yavaş, Cumhurbaşkanlığı adaylığı sürecini başlatan İBB Başkanı Ekrem İmamoğlu'nun Ankara toplantısına katılmayacağını duyurdu. Eleştirilere yanıt veren Yavaş, "Bir siyasetçi hakkında 'ona yasak gelsin de onun yerine ben geçeyim' diye düşünüyor demek büyük bir aypırtı. Ekrem başkanın sonuna kadar yanındayım. Ayrıca kimsenin yedeği değilim" diye konuştu. / 6'DA

108 yıl cezayla 2 yıldır aranan D.A. yakalandı

■ **TEKİRDAĞ** Cumhuriyet Başsavcılığı ve JASAT'ın gerçekleştirdiği operasyonda, 108 yıl 6 ay kesinleşmiş hapis cezası bulunan ve 2 yıldır aranan D.A. Kırklareli'nin Vize ilçesinde yakalandı. Gelişmeleri duyan İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya, "Kaçamayacaksınız, tek tek yakalacağız. Aranan suçlular için her ilde özel ekipler kurduk" dedi.

Şükrü Genç ve 25 kişi için tutuklama istemi

■ **İSTANBUL'DA** belediyelere düzenlenen terör operasyonunda 26 kişinin tutuklanması istendi. Tutuklanmasını istenenler arasında eski Sarıyer Belediye Başkanı Şükrü Genç de var. / 6'DA

ÜCRETLİ ÇALIŞAN SAYISI OCAKTA YÜZDE 2,2 ORANINDA YÜKSELDİ

RANGERS'A ELENEN FENERBAHÇE AVRUPA'DA YİNE HÜSRAN YAŞADI

AVRUPA ŞAMPİYONU OLAN MİLLİ ATICILAR YURDA DÖNÜŞ YAPTI

TRABZONSPOR FATİH TEKKE İLE İLK MAÇINDA BAŞAKŞEHİR'E KARŞI

Leonardo-Baykar anlaşması: Türkiye'nin Avrupa savunma sanayisindeki rolü güçleniyor

Leonardo-Baykar işbirliği yalnızca ticari bir anlaşma değil, aynı zamanda Avrupa'nın İHA yeteneklerini yeniden şekillendirebilecek ve Türk-Avrupa savunma işbirliğinin doğasını yeniden tanımlayabilecek stratejik bir ortaklık.

AVRUPA Politika Analizi Merkezi (CEPA) Daimi Araştırmacısı ve NATO2030 bursiyeri Federico Borsari, Leonardo-Baykar anlaşmasını ve anlaşmanın Avrupa savunma ekosistemine katkılarını AA Analiz için kaleme aldı.

***

İtalya'nın Leonardo şirketi ile Türkiye'nin Baykar firması arasında imzalanan son anlaşma, Avrupa savunma sanayisinde insansız hava araçlarının (İHA) geliştirilmesi ve kullanımı açısından önemli bir dönüm noktası niteliğinde. Yeni nesil İHA'ların ortak üretimine odaklanan bu işbirliği, modern savaşlarda insansız sistemlerin artan rolünü vurgularken, Türkiye ile Avrupa ülkeleri arasındaki savunma işbirliğinin nasıl evrildiğini de gözler önüne seriyor. Avrupa, uzun yıllardır yerli bir İHA sanayisi oluşturmakta zorlanıyor ve bu anlaşma, kıtanın savunma alanındaki kritik boşlukları doldurma yolunda bir dönüm noktası olabilir.

LEONARDO-BAYKAR İŞBİRLİĞİNİN STRATEJİK ÖNEMİ

Leonardo-Baykar ortaklığı çok yönlü stratejik öneme sahip. Öncelikle, bu işbirliği Avrupa'nın savunma sanayisini tarihsel olarak bağımlı olduğu ABD teknolojisinden daha bağımsız hale getirme yolunda önemli bir adım olarak görülüyor. İtalya da dahil olmak üzere birçok Avrupa ülkesi, uzun yıllardır operasyonel gereksinimlerini karşılamak için MQ-9 Reaper gibi Amerikan İHA'larına bağımlı. Ancak bu bağımlılık, ABD'nin Uluslararası Silah Trafik Düzenlemeleri (ITAR) kapsamındaki sıkı ihracat kontrolleri ve teknoloji transferinde yaşanan gecikmeler gibi ciddi kısıtlamalar doğuruyor.

Leonardo Üst Yöneticisi (CEO) Roberto Cingolani, Trump yönetimi ile Avrupa arasındaki artan gerilimlerin kıtanın savunma konusundaki yapısal kırılganlıklarını daha da kötüleştirebileceğini ve Avrupa liderlerinin Brüksel'de Avrupa savunmasını güçlendirme konusunda acil adımlar atması gerektiğini vurguluyor. Baykar ile yapılan ortaklık, Avrupa'nın bu bağımlılığı azaltmasına yardımcı olacak alternatif çözümler sunarken, aynı zamanda İtalya'nın İHA alanındaki hedeflerini de ileriye taşıyor.

Bu anlaşma, Türkiye'nin küresel İHA sektöründeki liderliğinin giderek daha fazla kabul gördüğünü de gösteriyor. Baykar'ın Bayraktar TB2 ve Akıncı gibi savaş alanında kendini kanıtlamış sistemleri, Libya, Suriye, Karabağ ve Ukrayna'daki savaşlarda kritik roller oynadı. Avrupa ülkeleri, geleneksel olarak İHA geliştirme konusunda geride kaldığından, Türkiye'nin bu alandaki deneyiminden büyük ölçüde faydalanabilir.

İTALYA İÇİN KATMA DEĞER

İtalya açısından bakıldığında, Leonardo-Baykar anlaşması, ülkenin savunma sanayisini güçlendirmek ve Avrupa İHA pazarında daha etkili bir oyuncu haline gelmek için büyük bir fırsat sunuyor. Avru-

pa'nın önde gelen savunma firmalarından biri olan Leonardo, aviyonik, radar ve elektronik harp sistemlerinde güçlü bir uzmanlığa sahip olsa da, rekabetçi bir İHA platformu üretme konusunda eksiklikleri bulunuyor. Bu ortaklık, Leonardo'nun gelişmiş sensörlerini ve haberleşme sistemlerini Baykar'ın sahada kendini kanıtlamış İHA tasarımlarına entegre etmesine olanak tanıyor. Böylece her iki şirketin de kazançlı çıkacağı daha gelişmiş sistemler üretilmesini sağlıyor. Bu aynı zamanda İtalya'nın tedarik zincirini çeşitlendirmesine ve ekipman sıkıntısı riskini azaltmasına da olanak tanıyacaktır.

Bunun yanı sıra, anlaşma, İtalya'nın savunma sanayisini geliştirme hedefleriyle örtüşüyor. İtalya yönetimi, özellikle savunma alanında Avrupa'nın dışa bağımlılığını azaltmayı ve kritik askeri teknolojilerde Avrupa merkezli çözümler üretmeyi savunuyor. Türkiye ile ortak bir İHA programına yatırım yaparak, İtalya Avrupa'nın gelecekteki hava gücü yeteneklerini şekillendiren aktörlerden biri haline gelebilir. Bu sayede Avrupa orduları, ileri teknolojiye sahip insansız sistemlere erişirken ABD'ye bağımlılıklarını da azaltabilirler.

Ekonomik açıdan bakıldığında, bu işbirliği İtalya için büyük fırsatlar sunmaktadır. İHA üretim kapasitesinin güçlendirilmesi, ülkenin savunma sektöründe istih-

dam yaratırken, Leonardo'yu gelişmiş drone sistemlerinin önemli bir ihracatçısı haline getirebilir. Leonardo ve Baykar yöneticileri askeri İHA'lara yönelik talebin önümüzdeki on yıl içinde 100 milyar dolara ulaşmasını beklerken, bu işbirliğiyle birlikte İtalya Avrupa ve NATO müttefiklerine, hatta Amerikan ve

Çin sistemlerine alternatif arayan ülkeler için önemli bir tedarikçi konumuna gelebilir. **AVRUPA PERSPEKTİFİNDEN DEĞERLENDİRME**

yapay zeka, elektronik harp, otonom sistemler ve uzay teknolojileri gibi birçok kritik alanda Avrupa-Türkiye savunma işbirliğinin genişlemesine de zemin hazırlayabilir.

TÜRKİYE'NİN SAVUNMA SANAYİSİ İÇİN ÇIKARIMLAR

Türkiye için Leonardo-Baykar ortaklığı, Avrupa ülkeleriyle savunma sanayii işbirliğini genişletme açısından kritik bir adım. Türkiye, geçmişte savunma teknolojilerine erişimde, politik problemler, jeopolitik gerginlikler ve ihracat kontrol mekanizmaları gibi çeşitli nedenler sebebiyle kısıtlamalarla karşı karşıya kalmıştı. Özellikle önemli bir diğer nokta ise, Türkiye ile Avrupa ülkeleri arasındaki farklı stratejik önceliklerin uzun vadeli işbirliğinin önünde engel teşkil etmesiydi. Ancak İtalya ile yapılan bu anlaşma, algılarda bir değişim olduğunun da bir göstergesi ve en azından bazı Avrupa ülkelerinin Türk savunma şirketleriyle işbirliğinin stratejik değerini kabul ettiğini gösteriyor.

Teknolojik açıdan bakıldığında, Leonardo ile çalışmak Baykar'a gelişmiş Avrupa menşeli aviyonik, sensör sistemleri ve elektronik harp (EW) yeteneklerine erişim sağlıyor ve bu da İHA platformlarının performansını önemli ölçüde artırabilir. Örneğin, Leonardo'nun son teknoloji ürünü Gabbiano ve Osprey radar aileleri, Baykar İHA'larının keşif ve gözetleme yeteneklerini geliştirirken, Leonardo'nun ileri düzey elektronik harp ve güvenli haberleşme yükleri, platformların vurucu gücünü artırarak operasyonel dayanıklılığını güçlendirebilir. Buna ek olarak, bu işbirliği, Türk İHA'larının NATO ve AB pazarlarına daha fazla entegre olmasının da önünü açabilir; böylece Türkiye'nin Avrupa savunma ekosistemine daha derin bir şekilde dahil olmasına katkı sağlayabilir.

Politik olarak da bu anlaşma, Türkiye'nin Avrupa güvenlik mimarisindeki yerini de güçlendiriyor. NATO'nun Rusya'nın Ukrayna'daki saldırganlığı ve Orta Doğu'daki istikrarsızlık gibi yeni güvenlik tehditleriyle karşı karşıya olduğu bir dönemde, Türkiye'nin kritik bir savunma aktörü olarak rolü giderek artıyor. Bu durum, Ankara'yı Avrupa'nın sınırlarında ortaya çıkan güvenlik krizlerini çözmeye vazgeçilmez bir ortak haline getirmektedir.

Sonuç olarak, Leonardo-Baykar işbirliği yalnızca ticari bir anlaşma değil, aynı zamanda Avrupa'nın İHA yeteneklerini yeniden şekillendirebilecek ve Türk-Avrupa savunma işbirliğinin doğasını yeniden tanımlayabilecek stratejik bir ortaklık. İtalya için bu, savunma sanayisini güçlendirme ve ABD'ye bağımlılığı azaltma fırsatı sunarken, Türkiye için ise Avrupa ile savunma bağlarını derinleştirme ve küresel İHA pazarındaki liderliğini pekiştirme yolunda önemli bir adım.

[Federico Borsari Avrupa Politika Analizi Merkezi (CEPA) Daimi Araştırmacısı ve NATO2030 bursiyeridir.]

Teknoloji devlerinin yapay zekaları insansı robotlara dönüşüyor

Yapay zeka alanında yaşanan büyük yarış Google, OpenAI ve Tesla gibi şirketlerin yapay zekayı fiziksel dünyayla buluşturma çabaları sonucunda robot alanında da yaşanmaya başladı.

GOOGLE 'a bağlı şirketlerden biri olan DeepMind, robotlara özel yapay zeka modeli Gemini Robotics ve Gemini Robotics-ER'yi tanıttı. Şirketten yapılan açıklamaya göre, her iki model de Google'ın bugüne kadarki "en yetenekli" yapay zekası olarak adlandırıldığı Gemini 2.0 üzerinde çalışıyor. Google, yeni robotları Teksas merkezli robotik geliştiricisi Apptronik ile ortaklık kurarak geliştirdiğini vurguladı.

Şirket tarafından yayınlanan videoda yeni robotlar beslenme çantasına yiyecekleri dolduruyor, gelen komut üzerine muz ve üzüm gibi meyveleri farklı kaplara yerleştiriyor ve bir kâğıdı katlayabiliyor. Robotlar ayrıca, çevrelerinde bulunan bütün nesnelere doğru bir şekilde tanımlıyor.

Şirket açıklamasında, yapay zeka destekli robotların 3 temel özelliğe sahip olması gerektiği bunların da farklı durumlara uyum sağlayabilme, etkileşimli olma ve insanlar gibi nesnelere elleri ve parmaklarıyla düzenleyebilme olduğu belirtildi.

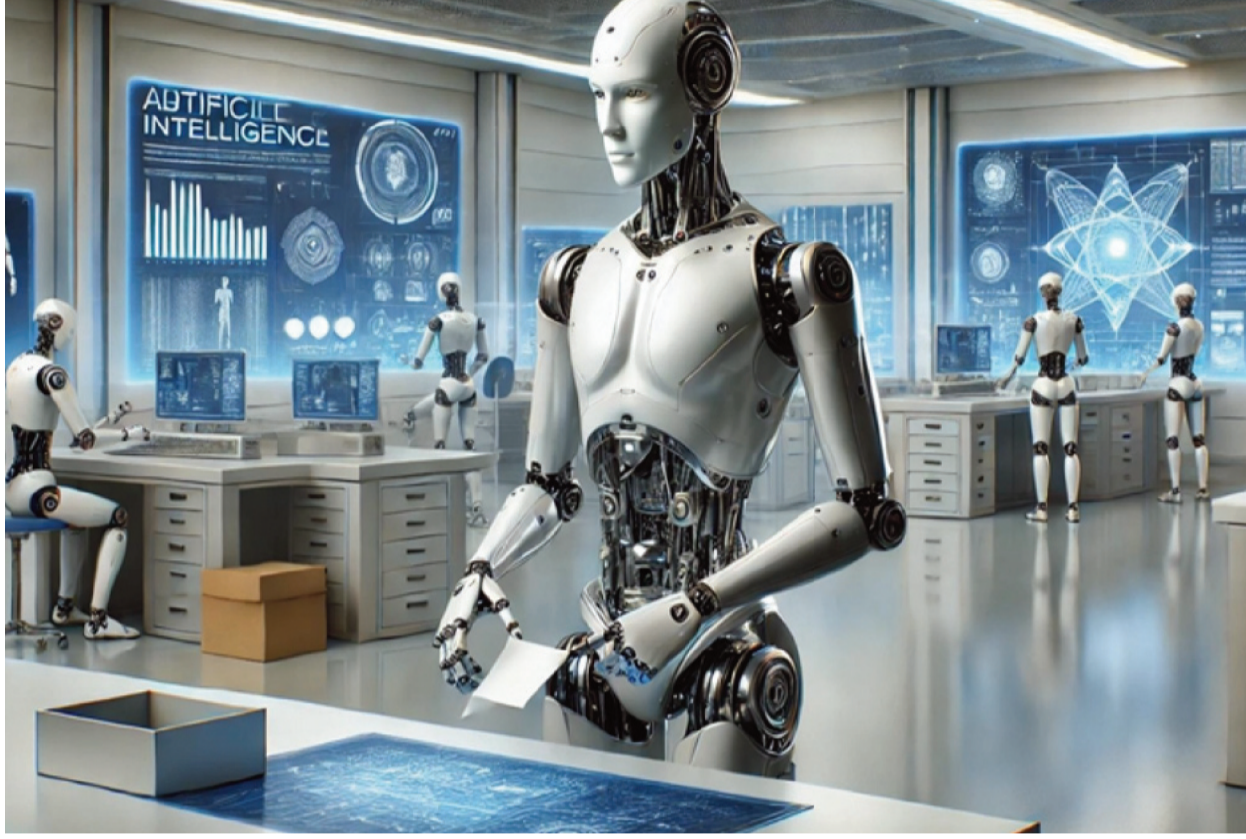

Figure tarafından paylaşılan videoda, insansı robot yapay zeka desteği sayesinde tıpkı bir insan gibi konuşup, sohbet edebiliyordu. Videoda yer alan görüntülere göre, "Figure 01" çevresinde olan bütün nesnelere rahatlıkla tanıyıp yorumlayabiliyor, bir insan ile sohbet ederken aynı zamanda farklı işler de

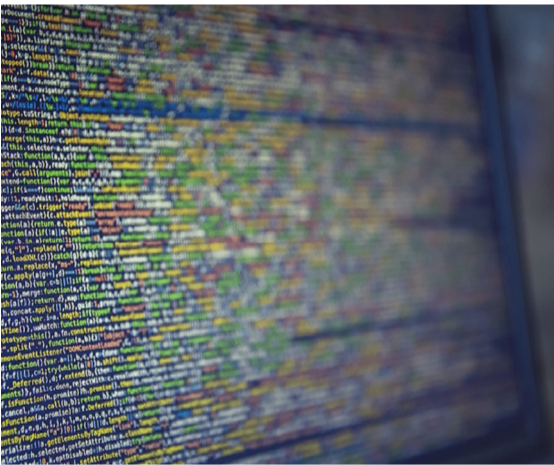
yapabiliyordu.

Ancak tüm bu gelişmelere rağmen ABD merkezli insansı robot şirketi Figure AI, OpenAI ile olan işbirliğini sonlandırdığını duyurmuştu.

Robot yarışında Musk, Optimus Gen 2 ile boy gösteriyor
Teknoloji dünyasının en ünlü isim-

lerinden biri olan ABD'li iş insanı Elon Musk da robot teknolojisine yatırım yapanlar arasında yer alıyor.

Elon Musk, Tesla'nın yıllardır beklenen insansı robotu Optimus Gen 2'yi geçen yıl düzenlenen "We, Robot" adını verdiği etkinlikte tanıtmıştı. Etkinlikte Optimus Gen 2 katılımcılara içecek servisi yapmış, sohbet etmiş ve dans eden kişilere eşlik etmişti.(AA)

Bilim insanları, kuantum ağları için tasarlanan ilk işletim sistemini geliştirdi

SCIENCE Daily'nin haberine göre, Avrupa merkezli Kuantum İnternet Birliği'nden (QIA) bilim insanları, kuantum ağlarının teorik kavram olmaktan çıkarılarak internetin geleceğinde devrim yaratabilecek teknolojiye dönüştürülmesi yönünde önemli ilerleme kaydetti.

Bilim insanları, verilerin kuantum kurallarıyla şifrelenmesi sayesinde daha güvenli iletişim imkanı sunan kuantum ağları için "QNodeOS" adını verdikleri ilk işletim sistemini geliştirdi.

Bu işletim sistemi sayesinde bilgisayar programcılarının, kuantum donanımının karmaşıklığına takılmadan, daha hızlı ve kolay şekilde kuantum ağ uygulamaları geliştirebileceğini ifade eden bilim insanları, bunun, kuantum teknolojisinin topluma yayılmasının önünü açabileceğini belirtti.

Bilim insanları, kuantum ağlarının farklı noktalarda bağımsız çalışan uygulamalar gerektirmesine rağmen QNodeOS'un çeşitli donanım türleriyle uyumlu olduğunu vurguladı.

Kuantum ağ teknolojisinin gelişimini hızlandırmak isteyen bilim insanları, QNodeOS'u daha fazla araştırmacıya açmayı planladıklarını vurguladı.

Çalışmayla ilgili makale "Nature" dergisinde yayımlandı.(AA)

NASA, gökyüzünün 3 boyutlu haritasını çıkaracak SPHEREx teleskobunu fırlattı

NASA'nın resmi internet sitesinden yapılan açıklamaya göre, "SPHEREx" adlı yeni uzay gözlem teleskobu ve "PUNCH" isimli uydular, ABD'nin California eyaletindeki Vandenberg Uzay Kuvvetleri Üssü'nden yerel saatle 20.10'da SpaceX firmasına ait Falcon 9 roketi aracılığıyla uzaya fırlatıldı. Galaksilerin nasıl meydana

geldiğini ve geliştiğini açıklamak için alçak Dünya yörüngesinde 2 yıl boyunca 450 milyon galaksinin incelenmesinin hedeflendiği SPHEREx misyonunda, her 6 ayda bir gökyüzünün 3 boyutlu haritasının çıkarılması planlanıyor.SPHEREx, ayrıca Güneş sisteminin de içerisinde yer aldığı Samanyolu Galaksisi'nde donmuş su ve yaşam

için gerekli molekülleri de arayacak.Aynı fırlatılıştta uzaya gönderilen dört PUNCH uydusuyla Güneş'in dış atmosferinin de incelenmesi planlanıyor.

Güneş sistemine yönelik 3 boyutlu gözlemler yapması beklenen PUNCH, güneş rüzgarlarının ve uzaydaki hava olaylarının nasıl meydana geldiğini inceleyecek.(AA)

3 yılda üretilecek veri miktarı bugüne kadar üretilenden daha fazla olacak

GELİŞTİRİLEN yapay zekaların eğitiminde etkin konumda bulunan veri, aynı zamanda "çağın petrolü" olarak da adlandırılırken jeopolitik çekişmelerde önemli rol oynamaya başladı.

Yapay zeka, çip ve sosyal medya gibi alanlarda yaşanan çekişmelerle birlikte büyük çapta veriye sahip olan ülke ve şirketlerin yükselişi de sürüyor.

Ülkeler bazında büyük miktarda veriye sahip olan ABD ve Çin'in teknoloji alanında diğer ülkelere üstünlüğü artarken, şirket alanında veri işi ile uğraşan Amazon, Google, Meta, Tencent ve ByteDance'ın da etki alanı genişliyor.

AA muhabirinin Singapur merkezli Hinrich Vakfı'nın The Age of Data (Veri Çağı) araştırmasından derlediği bilgilere göre, dijital alanlarda yaşanan hızlı gelişmelerle birlikte üretilen veri miktarı da her geçen yıl artıyor.

Sosyal medya platformlarının kullanımının arttığı tarih olarak öne çıkan 2010'da 2 zettabayt (1 zettabayt yaklaşık 1 trilyon 99 milyar gigabayta eşit) veri üretimi olurken 2011 yılında bu veri 2 kattan fazla artarak 5 zettabayta ulaştı.

2022 yılına gelindiğinde ise yapay zeka ürünleri son kullanıcıya açıldı ve ChatGPT ilk 5 günde 1 milyondan fazla kullanıcıya erişmeyi başardı.

Aynı tarihte üretilen veri miktarı da 101 zettabayta ulaşarak 2010 yılından bu yana 50 kat bir artış yaşadı.

Rapora göre, 2024, 2025 ve 2026'yı kapsayan dönemde 552 zettabayt verinin üretilmesi beklenirken bu, o tarihe kadar üretilen 542 zettabayt veriden daha büyük bir verinin sadece 3 yıl içinde üretileceği anlamına geliyor.

Veri merkezleri New York City'nin günlük su talebinin yarısını tüketecek

Raporda yer alan verilere göre, dünyada üretilen verilerin miktarı arttıkça veri merkezlerinin sunucularını soğutmak ve operasyonlarını güçlendirmek için büyük miktarda su tüketimi yapılıyor.

2030 yılına kadar, veri merkezlerinin günlük 450 milyon galon su tüketmesi öngörülüyor. Bu, New York City'nin su talebinin yarısını karşılamaya yetecek miktara denk düşüyor.

Veri merkezleri Almanya'dan daha fazla elektrik tüketecek

Veri merkezlerinin tükettiği elektrik miktarında da büyük bir artış olması bekleniyor.

Veri merkezleri ve yapay zeka 2022'de 460 teravatsaat elektrik tüketirken 2026 yılında bu rakamın yüzde 74 artışla 800 teravatsaat olması bekleniyor. Bu da yapay zekanın yılda 507 teravatsaat elektrik tüketen Almanya gibi pek çok ülkeden daha fazla elektrik tüketeceği anlamına geliyor.

Veri merkezleri temiz suya ihtiyaç duyuyor

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) Veri Merkezi Mühendisi İbrahim Geylan konuyla ilgili AA muhabirine yaptığı açıklamada veri merkezlerinin yeni çağın arşiv depoları olduğunu söyledi.

Bu depolamanın yapıldığı sunucular gibi IT ekipmanlarının da mevcut olduğunu belirten Geylan, şunları kaydetti:

"Dolayısıyla bu IT ekipmanlar elektrik enerjisi kullanmaktadır. Aynı zamanda bu ekipmanlar yüksek miktarda ısı üretimi yapmaktadır. Doğal olarak ortaya çıkan ısıyı yok etmek için bulunan alanı iklimlendirmek gerekecektir. Kısa bir örnek vermek istersek; 500 kW/h IT yükü olan bir veri salonu 500kW/h ısı üretir ve bu ısıyı bertaraf etmek için 500kW soğutma kapasitesine sahip bir cihaz kullanmak gereklidir."

Geylan, bugün yüksek soğutma ihtiyaçlarını karşılamak için yüksek kapasiteli iklimlendirme cihazları kullanıldığını ve burada çok ciddi ölçüde soğutmayı desteklemek amacıyla su kullanıldığını belirterek, soğutma ekipmanlarının zarar görmemesi ve uzun ömürlü olması için içme suyu kalitesinde işlenmiş suya ihtiyaç olduğunu vurguladı.

Teknolojide artan gelişmelerle birlikte artan veri kapasitesinin enerji tüketim sorunlarını meydana getirdiğini ifade eden Geylan, "Global veri merkezi markaları artık tesislerini deniz kenarı, nehir kenarı gibi merkezlerde tasarlayarak su ulaşımını kolaylaştırmak ve soğutma sistemine maksimum fayda sağlamayı amaçlamaktadır" ifadesini kullandı.(AA)

AB, 6 yapay zeka fabrikası daha kuruyor

AVRUPA 'da süper bilgi işlem teknolojileri ve uygulamalarını geliştirmeyi hedefleyen Lüksemburg merkezli Avrupa Yüksek Performanslı Hesaplama Ortaklık Girişimi (Euro HPC), AB'de inovasyona katkı sağlamak üzere yapay zeka fabrikaları kurulacak 6 yeni yerin belirlendiğini açıkladı.

Açıklamada, "Avusturya, Bulgaristan, Fransa, Almanya, Polonya ve Slovenya, yaklaşık 485 milyon avro'luk ulusal ve AB yatırımıyla desteklenen yeni yapay zeka fabrikalarına ev sahipliği yapacak" ifadesi kullanıldı.

Yapay zeka fabrikalarının, bu alandaki girişimlerle küçük ve orta ölçekli işletmelere ayrıcalıklı erişim sunacağı kaydedilen açıklamada, fabrikaların yapay zeka alanında büyümeyi ve etkili ölçeklendirmeyi teşvik edeceği belirtildi.

Açıklamada, Euro HPC'nin aralık ayında ilk yapay zeka fabrikaları için Finlandiya, Almanya, Yunanistan, İtalya, Lüksemburg, İspanya ve İsveç olmak üzere 7 yer seçtiği ifade edilerek, ilave 6 yapay zeka fabrikasının gelecek yıl konuşlandırılmasının planlandığı, bunların Avrupa genelinde yapay zeka alanında birbirine bağlı bir ağı ortaya çıkaracağı kaydedildi.(AA)

